

РЕСПУБЛІКАНСЬКА ОЛІМПІАДА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ – 2025

12 КЛАС

Прочитайте уважно уривок із роману Ліни Костенко «Маруся Чурай» і виконайте завдання.

..Ішов — кобзар у нас через Полтаву.
Ну, обступили, просять, що кому, —
той про сирітку, той про давню славу,
той про Азов, а той про Кодим'у.

І я стою. Отак стояла, скраю.
А він співав невільницькі плачі.
І раптом чую: «Орлику... Чураю!»
Я оніміла. «Орлику... Чураю!..»
Як я тоді наплакалась вночі!

Усе ввижалось: «Орлику Чураю,
Ой забили тебе ляхи у своєму краю!»

Все думала: хоч би ж було спитати,
хто склав слова про нього, про той край.
Що був же він ріднесенький мій тато,
а от тепер він — орлик, він Чурай.

Тепер він з нами в радості і в сумі.
Збагнуло серце вражене моє:
пішов у смерть — і повернувся в думі,
і вже тепер ніхто його не вб'є.

Ідесь в ті дні, несміло, випадково,
хоч я вже й пісню склала не одну,
печаль моя торкнула вперше
слово,
як той кобзар торкав свою струну.

...Спливло життя, як листя за водою.
Я пригадала матір молодю.

Вона у мене, як була молодша,
була предивна, як на людський глузд.
Було, сльозами набрякають очі,
вона ж сміється кутиками вуст.
Таке обличчя чи така вже звичка,
а голосочок! — чистий, мов кришталь.
Така була красива молодичка,
вуста сміються, а в очах печаль.
Вона й мені казала:
— Як не буде,

не скигли, доню, то великий брид.
Здушили сльози — не виходь на люди.
Болить душа — не виявляй на вид.

Як горе те сподіялося з нами,—
не стало батька, то на другий рік
так хлопці і ходили табунами,
щоб хоч побачить матір звіддалік.

Та й батько теж удатний був на вроду.
А що вже сильний, то, мабуть,
найдужчий.
Звела їх доля, наче, в нагороду
за те, що мали незглибимі душі.

Було, дивлюсь та й думаю: «Ой нене,
який у мене тато!» — або знов:
що я колись як виросту, і в мене,
і в мене буде отака любов!

...Ну, от я й виросла.
Ловлю себе на слові.
То як, Марусю — Полюбив — Такий —
Я — навіжена. Я — дитя любові.
Мені без неї білий світ глевкий.

Ото за те й судити мене треба.
Всі кари світу будуть замалі.
Моя любов чолом сягала неба,
а Гриць ходив ногами по землі.

Біднесенький, намучився зі мною.
Веселий був, а я була сумною.
Ласкавий був, розгублений і добрий.
Зайшов за мене, як за чорний обрій.

Гукав мене, а я вже не озвалась.
Заплутався,— сказала: вибирай.
А в нього ж серце навпіл розривалось.
А він Бобренко. Він же не Чурай.

	3. «Ти зрікся мови рідної» 4. «Світлий сонет» 5. «Дикий ангел» 6. «Три зозулі з поклоном»	В. Григір Тютюнник Г. Дмитро Павличко Г. Олесь Гончар Д. Олексій Коломієць Е. Юрій Андрухович	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6
5.	Зі словом пісня складіть два словосполучення з різним зв'язком слів, вкажіть тип зв'язку. _____ _____ _____		L 0 1 2 0 1 2	L 0 1 2 0 1 2
6.	У кожній парі словосполучень <u>підкресліть</u> ті, що відповідають літературній нормі. А. Підводити підсумки. Б. Підбивати підсумки. А. Правильна відповідь. Б. Вірна відповідь. А. Об'єм тексту . Б. Обсяг тексту. А. Задавати питання. Б. Ставити запитання.		L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
7.	Розкрийте значення фразеологізму «наступити на горло власній пісні», введіть його в речення. _____ _____ _____ _____ _____ _____		L 0 1 2	L 0 1 2
8.	Складіть і запишіть речення за схемами. Вкажіть тип складних речень. 1. [...] , однак [...]. _____ _____ 2. [...] — [...]. _____ _____ 3. [] : [] , (що...). _____ _____ _____		L 0 1 2 L 0 1 2 L 0 1 2	L 0 1 2 L 0 1 2 L 0 1 2
9.	Відредагуйте речення.			

	<p>1. На протязі навчання я відвідав більше ста уроків сольного співу.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2</p>
	<p>2. Слідуючим питанням буде планування позакласного захода до Дня сім'ї.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2</p>
	<p>3. Зустрічаємося біля театру без десяти сім, тому що у сім розпочинається спектакль.</p> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2</p>
10.	<p>Вставте, де потрібно, пропущені розділові знаки.</p> <p>Є прадавні скарби, що намертво лежать у землі і є живі скарби, що йдуть по землі ідуть від покоління до покоління огортаючи глибинним чаром людську душу до таких скарбів належить і народна лірична пісня.</p> <p>Погортайте сторінки сивих віків, вчитайтесь в прості і хвилюючі слова пісень і вам відкриється багато поетичних таємниць ви почуете голоси великих творців, імена яких розгубила історія, і ми навряд чи знайдемо багато сіячів чия поетична нива, ставши народною, квітує по всій землі українській.</p> <p>Ш тільки тоді, крізь тумани часу окреслиться схожа на легенду постать творця. До таких славнозвісних постатей і належить народна поетеса Маруся Чурай.</p> <p>Народжена для любові вона не знала її радощів і всі свої надії, все своє любляче серце по краплині сточила в неперевершені пісні, що й зараз бентежно озиваються в наших серцях і вражають нас глибиною і щирістю висловленого в них почуття чарівністю мелодій.</p> <p style="text-align: right;"><i>(Михайло Стельмах)</i></p>	<p>L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>	<p>L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10</p>
11.	<p>Опираючись на твір Ліни Костенко «Маруся Чурай», підтвердіть чи спростуйте твердження: «Сильного доля веде – слабкого волочить». Відповідь дайте трьома складними реченнями.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p>	<p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p> <p>L 0 1 2</p>

15.	<p><i>Розкажіть про значення і роль оберегів (вказіть не менше чотирьох) у житті українців. Відповідь оформіть у вигляді 5-ти поширених речень.</i></p>	<p>L 0 1 2 3 4 5</p>	<p>L 0 1 2 3 4 5</p>

90 б. за тестові завдання + за загальну грамотність 10 б. (10/9/8/7/6/5/4)

Усього: 100 б.

Кількість балів _____

Члени комісії:

1. _____

2. _____